

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 17.

Stockholm den 28 April 1910.

3:e årg.

Prenumerationspris: 1/3 år.. kr. 4: 50 1/2 år.. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1910, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonser bör vara inlämnade senast måndag f. m.
---	--	--	--	---

Lina Morgenstern.

Redan i slutet af förlidet är bringades bud om att en af den tyska kvinnorörelsens veteraner, den af så många sociala företag varmt intresserade fru Lina Morgenstern, aflidit. Vår önskan att för Dagnys läsare lämna en kort redogörelse för hennes mångsidiga och rika livsverksamhet har nu kunnat uppfyllas genom att vi från en hennes landsmaninna, den äfven i Sverige kända journalisten fru Paula R. Heymans från Berlin, erhållit en lefnadsteckning öfver fru Morgenstern. Af intresse för Dagnys läsare utöfver de af fru Heymans omnämnda fakta torde vara att få erfaras att fru Morgenstern besökt Stockholm, dit kallad af L. O. Smith för att med sin rika erfarenhet bistå honom vid inrättandet af de första ångköken.

Då vi stå vid en kär människas graf, en människa, som en gång har varit något stort för oss, ha vi svårt att fatta att det är hon, som ligger där nere i jorden, denna fattiga rest, prisgifven åt förgängelsen. Vi känna att det goda och det sköna, som fanns hos denna människa är kvar med och bland oss och att ingen makt i världen kan taga bort det.

Så har Lina Morgenstern gifvit oss människor, särskildt oss kvinnor, mycket. Vi skola aldrig glömma henne; vi och de, hvilka en gång komma efter oss, skola alltid vara henne tack skyldiga för hennes arbete som en af kvinnorörelsens pionjärer i Tyskland och för hennes storartade verksamhet på det sociala området.

Då hon tog upp detta arbete fanns det inga banade stigar, hon måste själf först jämna vägen. Men med outtröttlig ihärdighet kämpade hon sig fram, därmed bringande lycka och välsignelse åt tusentals människor.

Lina Morgenstern föddes den 25 november 1830 i Breslau. Dotter till en ansedd affärsman, fick hon en för denna tid ovanligt god uppfostran. Hennes intresse för sociala frågor utvecklades redan tidigt. Själf ännu ett barn — 17 år — hade hon blick för de fattiga skolbarnens eländiga förhållanden. Här måste bringas hjälp — och så bildade hon sin första

Ellen Kleman

förening, föreningen för understödjande af fattiga skolbarn.

År 1854 gifte hon sig med affärsmanen Theodor Morgenstern, en man, som hade den fullkomligaste förståelse för sin hustrus intressen och förmåga. Detta giftermål satte Lina Morgenstern i stånd att ännu mera fritt arbeta för sina idéer. Makarna flyttade till Berlin, och där började hon omedelbart att utveckla en omfattande verksamhet, hvilken resulterade i bildandet af Berlins kindergartnförening, ett institut för utbildande af barnsköterskor, en barnvårdsförening samt en läroanstalt för unga kvinnors vetenskapliga utbildning.

När Tyskland år 1866 invecklades i krig med Österrike, tog Lina Morgenstern fatt på nya uppgifter. Hon såg tusentals kvinnor och barn beröfvas sina män och fäder, och tanken väcktes hos henne att hjälp måste på något sätt lämnas. Hon grundade då Berlins folkköksförening. Föreningens ändamål var att skaffa god och billig mat åt de kämpande soldaternas anhöriga. Utan någon nämnvärd finansiell hjälp växte föreningen från att vara en liten planta till ett väldigt träd, i hvars skugga otaliga människor funno skydd för krigets förhärjande verkningar. Det var den starka och outtröttliga viljans makt, som bar föreningen framåt. Drottning Augusta blef föreningens beskyddarinna och trogna vän, och detta verkade så, att äfven societetens ledande damer intresserade sig för företaget.

Då Tysklands män 1870—71 ånyo kallades till slagfältet, var Lina Morgenstern en af de första, hvilka ställde sig i Röda korsens tjänst. Hon blef ordförande i kommittén för truppernas förplägande och de sårade och fångna soldaternas vård. Äfven här ägnade hon sig med själ och hjärta åt sin uppgift, och — själf späd och klen — bar hon med hjältemod alla de svårigheter och försakelser detta arbete förde med sig. På hennes initiativ förvandlades järnvägarnas magasinshus till stora och luftiga matsalar, där de genomresande soldaterna kunde få mat och där de fångna och sårade funno vård och hjälp. Hon blef också föremål för formlig tillbedjan af alla — vänner som fiender. Många bref ha bevarats, som vittna om franska officerares tacksamhet.

Det skulle blifva för utförligt att här uppräknat alla de olika områden, där hon gjort en god och välsignelsebringande insats, jag kan blott nämna de mest anmärkningsvärda.

Efter det senaste krigets ärofulla avslutande upptog hon sina tidigare intressen. »Verein Berliner Hausfrauen», afsedd för hustrurs praktiska utbildning grundades. Hon redigerade själf föreningens tidning i 30 år. År 1875 utvidgade hon föreningens verksamhet genom bildandet af ett skolkök samt stiftandet af en belöningsfond för gamla trotjänarinnor. Kort där-

efter tog hon initiativ till bildandet af föreningen för sedligt svaga och redan straffade unga flickors räddning. Kort tid därefter startade hon kurser för sjukvård i hemmen.

År 1896 utlyste hon den första internationella kvinnokongressen i Berlin.

Af den internationella fredstanken var hon alltid en entusiasmerad vän, och då det förliden sommar beslöts att den internationella fredskongressen skulle äga rum i Stockholm, hvilken som bekant sedan blef inställd, umgicks hon trots sin höga ålder med planen att bevista densamma.

Jag vill här endast lämna ett exempel bland många på huru berömdt hennes namn är, huru känt och uppskattadt i hela världen. En i Newyork sedan 1890 bestående loge, som har till uppgift att understödja fattiga och sjuka, kallas till hennes ära »Lina Morgenstern-Loge».

Om hennes stora mångsidighet vittna äfven de många böcker hon utgifvit.

I hennes ungdomskrifter är det kvinnan med det varma hjärtat, själf lycklig moder till fem barn, hvilka hon förstår och i hvilkas sjäslif hon uppgår, som träder oss till mötes. Hennes hustrutalang får sitt uttryck i »Praktische Studien über Hauswirtschaft» och i en kokbok, hvilken hör till de bästa, som utgifvits. Ett oförgämligt minnesmärke reste hon åt den store pedagogen Friedrich Fröbel med sin bok »Friedrich Fröbel, sein Leben und seine Werke».

I böckerna »Frauenarbeit in Deutschland» och »Die Frauen des 19:ten Jahrhunderts» kommer hon in på kvinnorörelsens område.

Tillhörande den äldre grenen af kvinnorörelsen i Tyskland förstod hon dock den nya tidens önskingar och kraf och tog med ifver och ungdomlig hänryckning del i arbetet för kvinnornas sak.

Tyvär är det ju ofta en äldre riktning, som står hindrande i vägen för det nyas framåtskridande, men Lina Morgenstern var en af de få, som förstod och stödde den nya riktningen. Då ropen på politiska rättigheter åt kvinnorna började låta höra sig och den kvinnliga rösträttsföreningen stiftades, stod hon i främsta ledet.

En rik och välsignelsebringande verksamhet bröts med Lina Morgensterns fränfalle, och i de kämpande massornas led är det ett stort tomrum efter henne.

Hon uppnådde en hög ålder — 79 år — men för oss dog hon dock för tidigt. På den judiska kyrkogården i Weissensee vid Berlin hvilar hon nu från sitt sträfsamma lif.

Det finns ett ord som säger: »Den Gud älskar, den ropar han tidigt till sig». När man tänker på Lina Morgenstern vill man ändra det ordet till: »Den Gud älskar, den kallar han sent bort — till människornas lycka och välsignelse».

Paula R. Heymans.

De kvinnliga skrifbiträdena i statens verk.

Till afgörande af 1910 års riksdag har i årets statsverksproposition ändtligen framlagts den principiella frågan om anställande på ordinarie stat af de kvinnliga s. k. skrifbiträdena hos statens departement och centrala ämbetsverk. Och den 9 april stod den för en stor kategori arbetande kvinnor viktiga frågan på kamrarnas föredragningslistor. I samband med löneroglering för Fångvårdsstyrelsen skulle riksdagen nämligen besluta huruvida ett kvinnligt skrifbiträde hos detta verk finge uppföras på ordinarie stat, ett afgörande som årets riksdag väl också kommer att tillämpa på de två ordinarie skrifbiträden, som i statsverkspropositionen begärts äfven för Generaltullstyrelsen.

I statsutskottets betänkande förelåg kungl. maj:ts proposition oförändrad, d. v. s. med tillstyrkande af själfva principfrågan om skrifbiträdets uppförande på ordinarie stat med rätt till semester och pension, hvarförutom utskottet biträdt de föreslagna lönevillkoren, 700 kr. lön, 350 kr. tjänstgöringspengar, 150 kr. ortstillägg, utgörande tillsammans en begynnelselönen af 1,200 kr. Hårtill skulle läggas en löneförhöjning af 150 kr. efter 5 år samt efter 10 år ytterligare 150 kr., så att slutlönen skulle komma att uppgå till 1,500 kr. Den dagliga arbetstiden skulle utgöra 6 timmar med rätt för ämbetsverket att när arbetets gång så fordrar utkräva ytterligare 1 timme. Pensionsåldern skulle inträda efter 60 lefnads- och 30 tjänsteår och pensionsbeloppet enligt de föreslagna lönesatserna blifva 1,000 kr.

Dessa knappt tillmätta lönevillkor föranledde hr E. Beckman att väcka en motion (n:r 117), hvari föreslogs, att med bibehållande af 1,200 kr. som begynnelselönen, för delade i lön om 600 kr. och tjänstgöringspengar 450 kr. samt ortstillägg 150 kr., riksdagen måtte bevilja 3 ålderstillägg å 200 kr. hvardera, som efter resp 5, 10 och 15 år skulle höja lönen till 1,800 kr. Efter de beräkningsgrunder, som följts i statsverkspropositionen skulle pensionen i så fall komma att belöpa sig till 1,200 kr. (Under återopande af motiveringen i denna motion har hr Beckman sedermera väckt ny motion (n:r 216), hvaruti föreslås alldeles enahanda löneförhöjningar för de två å Generaltullstyrelsens stat föreslagna skrifbiträdena.

För att möjligen framkalla en stämning för hr Beckmans motion inlämnade Fredrika-Bremer-Förbundet en skrifvelse till statsutskottet, hvari förbundet efter en ingående motivering hemställde i "att utskottet måtte med behjärtande af de i ämnet väckta motionerna, hvilkas löneanspråk i sanning vore synnerligen blygsamma, genom sitt tillstyrkande bidra till att förevarande ärende måtte komma att få en för skrifbiträdena lycklig, för staten såsom arbetsgivare värdig lösning." Och måhända var det denna vädjan, som vid frågans behandling inom statsutskottet föranledde hrr Thorsson och Rydén att i en reservation, i hvilken instämt hr Starbäck, föreslå en jämkning mellan kungl. maj:ts förslag och hr Beckmans motion, hvarigenom begynnelselönen, fördelad på 600 kr.

lön, 450 kr. tjänstgöringspengar och 150 kr. ortstillägg skulle blifva 1,200 kr. och med 3 ålderstillägg å 150 kr. efter resp. 5, 10 och 15 år komma att uppgå till 1,650 kr.

Tillika med Fredrika-Bremer-Förbundet hade äfven styrelsen för Föreningen af kvinnor i statens tjänst å sin sida vid en mängd uppvaktningar dels hos statsutskottets, dels hos riksdagens ledamöter framlagt de kvinnliga skrifbiträdenas önskemål och härvid i de allra flesta fall mötts af en synnerlig välvillig stämning för deras sak. Föreningen hade dessutom låtit trycka och inom riksdagen dela ut Fredrika-Bremer-Förbundets ofvannämnda skrifvelse tillika med en del tabläer öfver lefnadsomkostnaderna i Stockholm.

På allt sätt hade man således sökt möjliggöra den önskade lösningen och det var med spänning man väntade att få se hvilket af de tre föreliggande alternativen, kungl. maj:ts proposition, hr Beckmans motion eller hrr Thorssons och Rydéns reservation, som skulle blifva riksdagens beslut.

I Första kammaren väcktes emellertid af frih. Åkerhielm ännu ett jämkningsförslag med begynnelselönen af 1,200 kr. uppdelad enligt principerna i den Beckmanska motionen, men med 2 ålderstillägg å 200 kr. hvarigenom slutlönen efter 10 år skulle bli 1,600 kr. Hrr Säve, Rudebeck och v. Friesen instämde efter för skrifbiträdenas sak mycket välvilliga anföranden i frih. Åkerhielms förslag. Frih. Beck-Friis försvarade utskottet och förklarade att en lön af 1,500 kr. för ett skrifbiträde, som inte behöfver kunna annat än skriva hjälplig stil och knacka på maskin, icke kunde anses såsom otillräcklig. Två skrifbiträden kunde ju slå sig tillsammans och hade då att disponera öfver 3,000 kr. om året, en inkomst som för många manliga lönetagare måste räcka till lefvebröd för en hel familj*). Biskop Billing framhöll att som inom utskottet funnits en ganska stark stämning för slutlörens höjande och det nyss framkomna förslaget t. o. m. från början utgått från honom, skulle han icke motsätta sig dess antagande. Efter ytterligare ett par uttalanden biföll kammaren utan votering frih. Åkerhielms förslag.

I Andra kammaren, där Fångvårdsstyrelsens skrifbiträde kom under debatt först mellan kl. 11 och 12 på aftonen, försvarade hr Beckman sin motion med åtskilliga instämmanden. Härefter föreslogs af hr Odqvist att kammaren skulle gå med på Första kammarens beslut, hvarvid hr Odqvist, troligen af misstag, uppdelade lön och tjänstgöringspengar enligt regeringens förslag. I detta yrkande gjordes flera instämmanden, bl. a. af hrr af Calerholm och Starbäck. Hrr Lindhagen och Kronlund talade för hr Beckmans motion, den förre dock med en kritik af uppdelningen af lön och tjänstgöringspengar,

*) Frih. Beck-Friis kunde ju lika gärna ha föreslagit 7 skrifbiträden att slå sig tillsammans, så hade de 10,500 kr. att spendera eller 500 kr. mer än Andra kammaren beviljade Fångvårdsstyrelsens öfverdirektör!

Juvel- Guld- & Emalj arbeten
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Realiseras
 Vårvantar, herr och dam, samt skärp långt under inköpspris.
 Långa handskar samt långa vantar 20 % under de vanliga priserna.
 Handskaffären
 Norrlandsgatan 5.

hvilken borde ha gjorts efter de förmånligare principer, som tillämpas i t. ex. Telegrafstyrelsen. Härefter ändrade hr Odqvist sitt yrkande till full öfverensstämmelse med Första kammarens beslut. Hrr Person i Stallerhult m. fl. instämde, medan hrr af Callerholm och Starbäck förklarade sig då ej längre kunna följa hr Odqvist utan i stället instämde med hr Beckman. Efter några ytterligare repliker skreds till votering och som ej alla instämmanden i hr Odqvist första yrkande återtagits, kvarstod detta, hvarför hr Odqvist befanns stå mot sig själf med två olika yrkanden. Under kammarens munterhet måste därför votering företagas om hvilketdera af de Odqvistska förslagen skulle stå som kontraposition till hr Beckmans motion. Med 104 röster mot 87 antogs det första yrkandet och besegrade slutligen också i hufvudvoteringen med 106 röster mot 97 den Beckmanska motionen. Andra kammaren hade därmed medgifvit Fångvårdsstyrelsens skrifbiträde samma aflöning som Första kammaren, men med begynnelselönen uppdelad i 700 kr. som lön och 350 som tjänstgöringspengar i st. för resp. 600 och 450, härigenom skulle pensionen komma att uppgå till 1,100 kr., en vinst som betyder ej så litet. Gemensam votering måste nu bestämma öfver det slutliga afgörandet.

Det är ju ej möjligt att med fullt odelade känslor af beåtenhet se på det resultat, som vunnits efter all den möda, den arbetskraft och den omtanke som nedlagts för att nå ett bättre. Men med tacksamhet och tillfredsställelse måste dock konstateras att principfrågan är lyckligt genomförd, och 1,600 kr. är ju alltid bättre än 1,500. Segrar Andra kammarens beslut har ju också för ålderdomen gjorts en årlig vinst af 100 kr. Man får ju hoppas först på den segern, sedan på en framtida förbättring af de nu allt för knappt tillmätta lönevillkoren.

G. T—ll.

Hyllningarna för fru Agda Montelius.

En storartad och vacker hyllning var det som ägnades fru Montelius på hennes 60-årsdag. Från skilda håll hade man skyndat att bringa henne sitt erkännande för hennes rika verksamhet och ett tack för hvad hon gjort. Tidigt på förmiddagen uppvaktades fru Montelius af civilministern, som till henne öfverlämnade guldmedaljen Illis quorum i tolfte storleken, en utmärkelse som oss veterligt förut endast kommit tvänne svenska kvinnor till del.

Under förmiddagens lopp ägde ett antal uppvaktningar rum, och ett vackert minnesalbum med textade adresser från de föreningar, inom hvilka fru Montelius varit verksam, öfverlämnades. Främst bland dessa adresser märktes F. V. O:s, den förening åt hvilken fru Montelius ägnat så mycken tid och ett så uppoffrande arbete. Detta blad var hållet i stiliserade rosor; det nästa, från ett 20-tal elever från F. V. O., var inramadt af en blå-

sippkrans. Fredrika-Bremer-Förbundets blad pryddes af en reproduktion af Carl Larssons Fredrika Bremer-porträtt och Esseldes medaljongbild samt var ornamenterad i blåklint och ax. Det innehöll följande vackra versifierade hyllning:

Ett tack för att du aldrig svek,
Då våra ideal det gällde,
För att du aldrig modet fällde,
Och ej för någon möda vek!

Ett tack för att dig själf du gaf
Åt hvarje gren som åt det hela,
Beredd att nya ansvar dela
Och möta nya tiders kraf!

Ja, må allfort det starka band
Som nya sträfvanden och gamla
Till evig verkan vet att samla
Få bli din fasta, mjuka hand!

Därefter följde C. S. A:s adress i ornamenterade gullvifvor, Svenska Fattigvårdsförbundets, ax och blåklint, Nya Iduns med de symboliska ungdomsäpplena. Maria sjukförening, Föreningen för öm och sedlig modersvård, Småbarnshemmet, Tjänarinnehemmet och Murbeckska barnhemmet, kompletterade med hvar sitt blad den vackra samlingen adresser, där i varma ord en djup tacksamhet bars fram för hvad fru Montelius varit och verkat på skilda områden.

Vid uppvaktningen talade justitierådet Silfverstolpe för F. V. O., direktör Ernst Beckman för C. S. A., fröken Lilly Engström för Fredrika-Bremer-Förbundet, landshöfding Widén för Svenska Fattigvårdsförbundet, fröken Valborg Hedberg för Nya Idun, och till sist framförde fröken Sigrid Netzel ett tack från alla dem, som i likhet med henne själf såg upp till fru Montelius som en förebild i den sociala verksamheten.

Bland ankomna telegram märktes ett från drottningen.

Om socialismötet häromaftonen måste jag säga dig, att jag såg där en hel mängd hederligt utseende folk och hörde framtidsteorier »om huru mänskorna härefter i stället för att gå törnevägen till himlen — skola vandra på rosor dit», o. s. v. Åtskilliga vackra planer hörde jag ock för denna väg, men som utmärkte sig genom att sakna fotfäste i möjligheten och i mänskonaturen, sådan den verkligen är. I allmänhet synas mig socialisterna fela i insikten af dennas dualism. De se ej dess onda och tro, att allt kan bli bra i världen genom yttre anstalter. Den humanistiska sidan af deras teorier och deras bemödanden för mänsklighetens bästa böra dock ej misskännas.

Fredrika Bremer (»Hemmen i den nya världen»).

Köp Oskummad mjölk direkt

hemsänd i plomberade kärl till 17 öre pr liter.

AKTIEBOLAGET MEJERIET VICTORIA

Riks 770. — Kungl. Hofleverantör — Allm. 69 37.

Om Björnson.

Hastigt och snabbt växlar allt i lifvet. Det är som att titta i en laterna magica, där i hvarje ögonblick nya bilder och nya konstellationer framtröjas.

I somras, när Paris låg badande i solskensglittret, stod Björnson — då så godt som i sin fulla kraft — ofta ute på sin balkong och blickade ut öfver Bois de Boulognes grönska; så blef det vinter, de gulnade löfven hängde styfva på träden. Inne i Hôtel Wagram vid rue de Rivoli, hvars pärlrad af lyktor lyste mot grådiset, ligger nu den store skalden på sin dödsbår. Dock — en livets förhärligare som han var, kommer han en att glömma förgängelsen. I minnet går jag tillbaka till den stund, då jag såg den lefvande för första gången och som också blef den sista.

* * *

Med klappande hjärta skyndade jag genom rader af kastanjetråd, i hvilkas grönskande kronor solnedgången just höll på att tända de festliga prunkande blomsterljusen, fram mot Villa Ingres. I det gamla privathotellet, som den store konstnären en gång låtit bygga åt sig och dekorerat med fina träskulpturer och från hvilkets stora fönster man skådar ut öfver Bois de Boulognes blomsterprakt, där vistades Björnsterne Björnson med hustru, på besök hos sin dotter, fru Björnson-Langen. Snart skulle jag då stå ansikte mot ansikte med denne man, som under decennierna fängslat Norden med sin kämpagestalt, sin stridsstämma och sin solskenslyrik, och medan jag dröjde gick uppför trapporna, drog blixtnabbt som i drömmen allt hvad jag och med mig en hel svensk generation tänkt, känt och hört om den norske höfdingen. . . När våra föräldrar med strålände ögon nämnde namnet på honom, den store tjusaren och talaren, som på 70-talet hade hela Norden för sina fötter, när Handskestriden och engiftet debatterades hemlighetsfullt, medan barnen under formeln "spela croquet" illistigt skickades ut ur rummet, vid alla möjliga och omöjliga tillfällen, när "Fortällningarne" lågo under läxboken, "Det flager" under tårar slukades i frukostloftet och när Geografi og Kærlighed spelades på Dramatiska teatern. Sedan blef det politik och tal som kommenterades, ord, som närmade och ord som fjärmade, nya böcker, teaterpjäser, de Wahl och fröken Lundeqvist som Paul Lange och Tora Parsberg, och så till sist Nobelpriset — och krisen — — —

Jag hörde mig ringa, och redan i hallen, som var prydd med teckningar ur *Simplicissimus* och *Le Témoin* den litterära skämttidning, som fru Björnson-Langen ger ut här i Paris med M. Iribe som hufvudredaktör och tecknare, skymtade jag det kända skaldehufvudet. Pannan var något kalare, håret hvitare och glesare än på porträtten, eljes var han sig lik, där han satt och underhöll sig med ett berömdt fredsfolk från London, ej olikt ett kanariefågelpar, som slagit sig ner på ömse sidor om ett välvilligt lejon.

Så kom turen till mig. . . Det var som att börja tala vid en människa, som man känt hela sitt lif, och det hade jag ju också. Han nämnde med uttryck af största beundran Oscar Levertins namn. "Jag träffade honom bara en gång", sade han. "Han satt i en vrå, men hans ögon glömmar jag aldrig. De hade det älskligaste uttryck jag någonsin sett". Och han talade vidare med saknad om Gustaf af Geijerstam, räknade upp några andra af Nordens diktare, och kom så öfver till sig själf.

"Det är så förfärligt med alla bref jag har att skriva, de sluka min tid. Jag behöfde så väl en sekreterare. Men en man kan svårligen gå upp i en annan mans arbete, och en kvinnlig sekreterare skulle min hustru icke gärna se. Och det tycker jag är så vackert af henne. Men det är svårt att tänka på all förspilld tid. . ." — "Förspilld", inflikar jag, "det kan väl endast framtiden utvisa". — "Ja, kanske det. Men nu ville jag bara syssla med mitt eget arbete. Politiken har redan haft alltför mycket af mig. Och nu till exempel målsträfvandet. Finns det något enfoldigare än att tro, att en sak är mer nationell därför att den stammar från gamla tider. Nationalitet är det som blifvit vår egendom genom tiderna. Eller hur?"

"Naturligtvis," svarade jag. "Det är som med raser. Hvarför icke upptaga och omsätta till sitt hvarje element, som kan skänka en nation lifskraft och expansionsförmåga!"

"Ja visst, och vet ni hvad det värsta är med målet", tillade den gamle skalden, "Jo att det väcker strid och söndrar befolkningen. Se på Finland. Ja, jag skulle så gärna vilja syssla med mitt eget, men det går inte att låta dem hållas. . . Nu kommer snart mitt nya stycke ut. Det är ett lustspel. Glädjen är det jag älskar i konsten. . ."

I detsamma kom fru Langen in, blek och smärt i sin svarta dräkt och med det rödblonda håret virat kring hufvudet, en riktig parisiska med just så mycket norskhet kvar, att hon verkar originell. Hon bad oss med några älskvärda ord att sätta oss till bords, "men", sade hon, "far äter gröt, jag för diet, så jag är rädd att middagen blir klen, när ni kommit så här à propos".

En onödig parentes. I den vackra höga matsalen serverades en utsökt liten diner. Björnson satt tyst och åt sin gröt, medan vi andra pratade. Men mina blickar kunde icke slita sig från den höga gestalten.

Hur ståtliga, hur vackra bli icke människor som åldras med stora tankar! Hur ren och styrkande kändes icke luften omkring honom. En majestätisk bergstopp syntes han mig, med solnedgångens klara ljus öfver snöhöljd hjässa.

Och nu är solen helt nere och han är oåterkallegligt borta.

A. L—n.

Svensk lyrik.

Dagsmeja af *Lännart Ribbing*. **Rymdsånger** af *Karl-Erik Forsslund*. Wahlström & Widstrand. — **Lyrik**. Valda dikter af *E. N. Söderberg*. Albert Bonnier.

Peter Cornelius har komponerat en förtjusande sång, som han kallar "En ton". Än stigande, än sjunkande, än vek, än stark är hela sången byggd på denna enda ton, till skiftande ackompanjemang. Jag kom att tänka på denna sång vid genomläsandet af *Lännart Ribbings* diktsamling, det är också något af en ton i hans sångart, en djup, vibrerande ton, som höjer sig till starka tankar och sjunker i vemod för att understundom förtona till vek känsla, inom den trånga ramen af stämningslyrik i korta strofer. "Dagsmeja" är en skaldedebut, men icke af en skaldeyngling. *Lännart Ribbing* är en mogen man, och det är mogen skörd från tankens och drömmens fält, som han mejat af — ringa till mängd, men fullgod till vikt och halt. Det är något i hans lifsåskådning, som man ej så ofta möter: icke modernt känslösvall på sensuellt område, icke lifsleda och gråklädd pessimism, utan något som ur den lifsresignation hvarje känslomänniska förr eller senare måste ta till godo vuxit till ljus kraft och som ger en känslan af att andas höjdluft, som vidgar lungorna.

Han sjunger till lifvet:

"Och har jag i din skola gått,
så har jag ock fått lära
att skåda ljuset genom grått
och att din tuktan bära."

Men han tillägger i några strofer längre fram i samlingen, i likartad rytm, som han med förkärlek begagnar sig af:

"Om natten kring mig allt förgör
och hotar själens hus,
det bryr mig ej, i fjärran hör
jag mina vidders sus."

Det är en vacker bok och ett af de få tillfällen allmänheten äger att till billigt pris skaffa sig något verkligt värderikt. Mätte den taga tillfället i akt.

Lännart Ribbing är vetenskapsman, men han framträder i sin diktsamling helt och hållet som skald, fri från tyngden af all lärdomsrustning, ett par latinska titlar är det enda, annars är han endast en till sin inre värld känsligt lyssnande lyriker. *Karl-Erik Forsslund* är skald och lyckas ej förneka det, men han sätter denna gång sin ära i att förvandla poesi till populär vetenskap, ett vågadt och icke alltid lyckadt experiment. Han, som själf kallar sig "en son af berget och af skogen", stiger upp i rymden och ger oss hela kosmos skaparvånda till lifs från plasmakornet till monär, cell, amöba, urdjur o. s. v. Han låter oss om människan veta, att hon är "en mikroskopisk cell i jordens kropp, i släktets organism, en blodkropp röd i en af jordens ådror, ett korn allena af dess "järnsubstans" (o, nysvenska!); man skulle nästan känna sig sitta på skolbänken, om icke i denna tvekamp mellan lärdom och poesi dock skalden till sist fick

öfvertaget, man tar naturligtvis emot den senare med oblandad glädje, men icke utan beklagande af striden. Ty *Karl-Erik Forsslund* är en verklig skald, och hvarför då icke låta detta vara detta.

Flertalet af dikterna äro för resten förtjusande, som t. ex. den lekande sången om djurkretsen, den bedårande rymdidyllen, "Jorden och kometen", "Jorden och solen" m. fl. *Karl-Erik Forsslunds* namn borgar ju för deras värde, mina anmärkningar gälla en åsiktsfråga, för beundrare af rimmad kosmologi, stå *Rymdsånger* öfver allt beröm.

E. N. Söderbergs diktarskap har alltid samma tycke, blidt och fromt utan någon stark personlighetsprägel, ledigt till formen, i en stil som går banade stigar. Han hör till de nog så produktiva skalderna, men om han än ej alltid har något nytt att säga, har han ännu mindre något ondt. Hans dikter äro som umgänget med en god människa, som vinner just genom sin godhet. Alla dygder af gammal häfd ger han sin kärlek.

"Mitt hjärtas trohet mot hemmets jord,
min själs förtröstan på Herrens ord
det är de skatter jag ärfde",

sjunger han, och i tider då böljor af oro och tvivel stiga högt kunna sådana droppar af olja i vågsvallet vara af välgörande effekt, äfven om deras verkan ej sträcker sig långt.

S. E—d.

Insänd litteratur.

- Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Till Afrodite**. Dikter af *Jane Gernandt-Claine*. — **Dikter**. Af *Fanny von Wilamowitz-Moellendorff f. Fock*.
- Albert Bonniers Förlag, Stockholm: **Människor och landskap**. Ett knippe studier och skisser. 1904—1910. Af *Anders Österling*. — **Hans nåds testamente**. Af *Hjalmar Bergman*. — **Stensborg**. Roman af *Sven Lidman*.
- F. C. Askerbergs Bokförlags A.-B., Stockholm: **Yttersta domen**. En lantlig historia. Af *Carl Svensson-Granér*.
- Tillges Boghandels Förlag, Köpenhamn: **Om kvindens fysiologiske svagsind**. Af d:r *P. J. Möbius*. Oversat efter den tyske originals 9:de oplag af *Aug. Nissen*. — **Nervositetens aarsager**. Nye synpunkter for nervositetens opstaaen og forebyggelse. Af d:r *Wilhelm Stekel*. Aut. oversættelse fra tysk ved *Margarethe Petersen*.

Jag är dock oändligen tacksam att ha fått se Niagara. Dess stilla storhet och makt, dess färg, dess doft, regnbågarnas lek i den hvita molngestalten — allt detta är och förblir en klar, lefvande bild i min själ. Och denna eviga fullhet af naturens hjärta — ack! att mänskohjärtat kunde likna det, ständigt fyllas på nytt, ständigt flöda, aldrig tröttna, aldrig sina och förtorka!

Fredrika Bremer ("Hemmen i den nya världen").

Feriedagar på Zürichberg.

Det ståtliga och i sitt slag enastående "Volks- und Kurhaus Zürichberg", som jag redan haft tillfälle skildra i Dagny, har småningom blifvit mig en kär tillflyktsort, så snart ett par officiella eller själftagna feriedagar afbryta de långa arbetsterminerna utan att dock medgifva längre resor.

Vill man utnyttja tiden för sport eller förströelser, söker man sig nog hellre upp till de stora kurorterna, som täfla i komfort och kosmopolitiskt sällskapslif, men också i höga priser. Eller till ett af de enklare små bergshotellen, där de kalla, tröstlöst tråkiga sofrummen fullständigt tillfredsställa entusiastiska sportsmän, som vistas hela dagen utomhus och först på kvällen söka sig till samlingsrummet, också det oftast kalt och ogästvänligt. Men Zürichberg har en helt annan uppgift att fylla. Det är afsedt för de många jäktade nutidsmänniskor, som behöfva komma ut ur trampkvarnen för att hämta frisk luft men som äro för trötta för strapatser, för dem som ha magra börsar men ett intensivt behof af hemtrefnad, som ej måste utfylla tiden med mondäna nöjen men ändå ej vilja begrafva sig i ensligheten. Hvarken i jättehottellen med sin besvärande lyx och sina paraderande vaktmästare eller i de otaliga små familjepensionaten kan gästernas fordran på individuell frihet och andan af ömsesidig hänsyn så lyckligt afvägas som här. Därtill fordras ledningens oberoende af privata affärsintressen och kvinnans blick för alla de detaljer, som skapa hemtrefnaden. Och att "Frauenverein für Mässigkeit und Volkswohl" träffat rätt, visar tillströmningen, som gör att man måste tinga rum månader i förväg.

Först och främst läget, som är det bäst tänkbara för ett sådant centralt hvilohem, på en gång fritt och afskildt från låglandet vid randen af vackra skogar, med ett härligt alppanorama i fjärran, den glittrande Zürichersjön med sina höjder och ändå staden alldeles nedanför med lifliga affärgator, mångahanda bildningsinstitut och nöjesetablissemang för dem, som finna dagen lång däruppe i stillheten.

På sommaren ha schweizarna företrädesrätt, och då motsvarar kanske publiken mest den ursprungligen afsedda, men året om komma långväga gäster, från Tyskland, Frankrike, Skandinavien, t. o. m. de reserverade engelsmännen försmå ej det blandade umgänget. Priset är nästan afskräckande lågt: 3 francs till 3,50, om man vet hvad som å andra håll kan bjudas till dubbla detta pris. Det är möjligt endast därigenom, att den noga genomtänkta arbetsplanen konsekvent, i mångas tycke pedantiskt, fasthålls. All umbärlig lyx är afskaffad, och dock saknas ingen nödvändig komfort. På blommor sparas ej, och vid alla helger släpper skogen till en festlig utsmyckning.

Trots spritförbudet ligger ingen prägel af nykterhetspropaganda öfver företaget, och de flesta kurgästerna äro ej direkta fiender till alkoholen. Men framgången beror

främst på den persoliga ledningen. Den allestädes närvarande föreståndarinnan är outtröttlig i sin omsorg om gästerna utan att synas efterhängsen. Personalen står henne dock lika nära, och man får intrycket af att direktiönen, personalen och gästerna stå på samma plan och att hvar och en måste medverka till den allmänna trefnaden. Därför blir snart den kritiske öfersittaren förnöjsam, den bortskämda hotellkunden glömmar bort att ständigt ringa på uppässning, dagdrifvaren hämtar själf varmt vatten från reservoaren eller eftermiddagskaffet från restaurangen om ingen är till hands.

En svårighet förorsakar den med hotellet sammanhängande kollossala restaurangrörelsen, som är så populär, att hela staden tycks vallfärda dit upp på vackra eftermiddagar. Då eröfras den stora terrassen, parken och alla tillgängliga bord af gemytliga borgarefamiljer och otroliga kvantiteter födoämnen konsumeras. Kurgästerna bli nästan husvilla och dra sig knotande tillbaka till sofrummen tills stormen gått förbi. Man får trösta sig med att företaget är till för folket i första hand, och dessutom är studiet af den lifliga trafiken ej utan sitt intresse.

Vid helgerna märker man bäst, hur de hemlösa samlas däruppe, och för dem blir också, tack vare direktions rörande omsorg, främlingsskapet eller ensamheten mindre tryckande, och det kommer ovillkorligen en vek stämning öfver den stora familjen på Zürichberg.

Så är t. ex. julen riktigt festlig med små granar i hvarje rum och vid hvarje kuvert på middagsbordet. Hvarje kväll förekommer någon underhållning, små tablåer och pantomimer, utförda af frivilliga krafter med personalens sångkör och med gratis förplägnad. Likaså nyårsafton med en mera välment än illusorisk glögg — utan alkohol naturligtvis. En å Ceylon arbetande dansk missionär bidrog i år med föredrag och skioptikonbilder. Med sin väldiga röst presterade han sedan helt världsliga folksånger, ja till de närvarande skandinavernas ära med bravur: "Kong Karl den unga hjälta". Och så förgå timmarna, tills tofslaget manar till allmänt uppbrott ut i den tysta natten med tindrande stjärnor och nyfallen snö, ut till branten, där staden synes nedanför i ett ljushaf och alla kyrkklockors samfällida klang böljar fram längs dalen, förstärkes af höjderna och stiger uppåt som en mäktig symfoni i den höga luften. En stämningsfull nyårsfest, som ej förbleknar vid jämförelse med glada nyårsvakor i hemlandet eller uppslupna gatuscener vid t. ex. Berlins Sylvester.

Men en fest präglar sig särskildt fast i minnet genom sin originalitet och innerlighet, barnfesten på nyårsafton. Då har direktiönen genom tidningarna inbjudit alla fattiga barn från Zürich och omnejd på eftermiddagskaffe. Och ej förgäves, på utsatt tid ser man ett ändlöst tåg af småtingar, det kraflar och krälar uppför alla vägar och stigar till Zürichberg, och staden borde se barnlös

ut för en god stund. Ut ur de trånga arbetarehemmen, från bakgatorna komma de, eller långt bort från andra sidan höjderna ha de traskat i timmar för att få vara med om denna festlighet.

Nu blef det kurgästernas tur att göra litet nytta. Efter frivillig anmälan posteras man ut af öfverbefälhavaren-direktrisen, som dirigerar sin armé med osvikligt lugn och öfvad blick. Herrarna bli ordningsmän, damerna uppapperskor. Två stora salar fyllas af det ena laget efter det andra, och nog känns det i armarna att under timalt bära väldiga kannor och ständigt fylla i hundratals muggar eller hämta nya laddningar bröd till utdelning. Ett par starka karlar äro jämt sysselsatta med transport af klädkorgar fyllda med bröd eller såar med varm mjölk och kaffe. Men nog är det ett billigt nöje man förskaffar sig att se alla dessa af ifver strålände blicker och girigt framsträckta små händer. Ty de få så mycket de begära och deras enda bekymmer är att de så alltför snart bli mätta. Visst fuskas det ibland, så att tjufpojkar slinka in ett par gånger eller att bröden hastigt försvinna i fickorna "hem till mor".

Men på det hela taget frapperas man af barnens städade uppförande, deras friska ansikten och snyggt lap-pade kläder, och det märks nog, att eländet ej är så i ögonen fallande i Schweiz som i andra, större industriländer. Det är ej godt att säga huru många som deltaga i barnbespisningen, men säkert händer ofta att öfver tusen småttingar hörsammat kallelsen.

Nästa gång jag återsåg Zürichberg, hade jag flytt undan karnevalsstimmet i städerna, och många andra med mig. Det låg redan vår i luften, och vintersporten var hopplöst förbi, fast vi bara voro i medio af februari. Men i stället bränner solen och föhnvinden är redan sommarkvaf, när man arbetar sig upp till platån å Uetliberg på andra sidan dalen. Hela alpkedjan aftecknar sig skarpt och bländande. Man riktigt ser hur de lägre bergen svartna, och snötäcket drar sig uppåt tills alpjättarna stå ensamma i kyligt majestät. Alldeles undgår man dock ej karnevalen, ty direktionen bjuder åter på samkväm, en "tête masquée" i all enkelhet. För att locka kurgästerna till samverkan användes ett originellt knep. Små rosetter i olika färger bjudas omkring bland de intet ondt anande och så förkunnas, att en sångtäf-lan skall afhållas inom 15 minuter. Alla likfärgade måste raskt förena sig och bilda en kör med dirigent för att i tur och ordning exekvera ett självvaldt sångnummer. Så följer en improviserad skarp kritik och de storartade prisen utdelas. Programmet lämnar intet öfrigt att önska i omväxling och mer eller mindre välljudande öfverraskningar.

Alltjämt växlar publiken, och ändå känner man igen typerna, för att inte tala om stamgästerna, förmögna, oberoende personer, som stanna i månader och kanske ta bort plats för många, som bara ha några dagars fritid. En rik gammal gentleman reser sedan nio år som rentier världen rundt för att fördrifva tiden. En schweizare, som förtjänat grofva pengar i Ryssland, hvilat ut sig i hemlandet och njuter förnöjsamt af ett sorgfritt lif utan

andra intressen än mat och sömn; lycklig i vissheten om att ej mera behöfva arbeta, fast han är ung och frisk. Men att slå sig ned i eget bo vore för besvärligt, en handväska är all hans fasta egendom, ty för pengar får man ju öfver allt hvad man behöfver. En trohjärtad patriotisk nordbo, lätt igenkänd på den tvättakta accenten, som fått slita ondt i unga dar och nu, när han kunde hvila ut, måste resa mellan sanatorier och hvilohem för att pröfva alla möjliga underkurer för sin neurasteni. Till de stående typerna höra också tyska familjer, som tydligen hemma lefva på indragningsstat för att årligen bestå sig ett par månaders utrikesresa med giftasvuxna döttrar. Så ser man professorer, som söka arbetsro, men gärna hålla populära föredrag för ett förströdt auditorium, eller författare, som söka motiv och ej ogärna ge en privat uppläsning af det sista verket. Men framförallt de trötta arbetsmänniskorna, som äro nöjda att endast få vara å-skådare.

Längre fram mot sommaren blir publiken mera in-hemsk, och i påsklofvet ta infödingarna sitt Zürichberg i besittning. Och nu blir folklivet utomhus en smula för lifligt. Man får en föreställning om företagens omfång bara af de kvantiteter mat och dryck, som åtgå på en eftermiddag. Påskdagens eftermiddag serverades c:a 4,000 liter mjölk, och vid 5-tiden fanns ej en droppe att få, ej heller bröd. Restaurangrörelsen håller också afärens flott och möjliggör utvidgningar. Nyligen har åter en stor tomt intill hotellet inköpts för att bygga ett dependance för stamkurgäster, som där bli mera ostörda af den temporära trafiken. Inte heller nu glömde styrelsen att visa sin välmene, i det att hvarje kurgäst vid sitt kuvert fann en näpen korg med brokiga påskägg. Och alltmer inser man hur denna säkert fungerande anstalt är till en verklig välsignelse för otaliga hvilosökande och hur ledningen aldrig släpper ur sikte den sociala uppgift den förelagt sig.

N. Sahlbom.

I dagens brännande fråga.

På begäran lämnas härmed plats för ett inlägg i en dagens fråga, hvilket samtidigt är ett angrepp på den ståndpunkt, som Dagny måste precisera såsom sin i egen-skap af den svenska kvinnorörelsens organ, då kvinnorörelsen såsom sådana icke kan upptaga allmänna samhällsfrågor på sitt program. Vårt ord är sagdt i artikeln "Kvinnorörelsen och samhällsfrågor" i föregående veckas nummer, vi hänvisa till densamma.

Dagny har uttalat sig i den folkgenomgripande fråga, som i dessa dagar upptar sinnena. I en ädelt hållen artikel om "Sexuell uppfostran" ges klara synpunkter, och den slutar med en stark vädjan: "Kvinnorna måste slå ring omkring ungdomen. Mödrarna måste träda fram i kamp för att rädda hemlyckan åt de unga, åt de sina. Det gäller mera — det gäller Sveriges framtid." Man gripes därvid af ett glädjefylldt hopp, att den svenska kvin-

Kr. 1.70 pr kg. kostar kraftigt och syn-
nerligen godt rostadt kaffe hos

Ahlberg & Johansson

11 Biblioteksg., vid Stureplan. Filial i Lidingö Villastad.

norörelsens Dagny skall intaga en liknande kampställning som hjältinnan i "Vapensmeden", den Dagny, som i högsint nitälskan för renhet oförfärdt förklarar: "Den, som i Gunnars närvaro säger ett oanständigt ord, honom stryper jag utan vidare".

Men så vänder man bladet och får då till sin förundran veta, att kvinnorörelsen såsom sådan icke kan taga parti utanför de direkta kvinnofrågorna och att bland de frågor, som stå utanför, tillhörande allmänliga samhällsfrågor, ej direkta kvinnofrågor, räknas dessa dagars kampfråga. Det är som mödrar, som enskilda vi kvinnor skola träda fram, men ej i sluten falang, ledda af kvinnorörelsen.

Kan Dagny verkligen försvara sitt påstående, att här åsyftade fråga icke är en kvinnofråga? Det gäller ju kvinnans högsta uppgift, hennes vara eller icke vara som moder, när det öppet predikas om "kärlek utan barn". Det gäller, om kvinnan skall — inom äktenskapet och i fria förbindelser — sjunka ned i och bli slaf under ett onaturligt könslif, eller om hon skall kämpa sig fram till en allt högre sedlig frihet. Det gäller, hvilken fostran och undervisning, som skall ges åt barnen och ungdomen, äfven den kvinnliga, på ett af lifvets allra viktigaste områden. Är det icke en kvinnofråga af allvarligaste art, hvilken ställning vårt lands kvinnliga läkare intaga i denna punkt? Berör ej det kvinnofrågan på det djupaste, om de unga männen fostras till sexuell ansvarslöshet eller till den fina aktning för kvinnan, som leder till ett allt högre förstående af kärlekens kraf på personlighet och ren karaktär? Är icke det en af kvinnorörelsens centrala uppgifter att genom en rikare utveckling göra kvinnan starkare och mera motståndskraftig, så att hon verkligen inger en sådan aktning hos mannen, på samma gång som hon genom en högre själsodling skall kunna skänka åt kärleken ett djupare och skönare innehåll? Är icke detta en minst sagdt lika viktig kvinnofråga som frågan om en grundlig yrkesutbildning? Så tänkte säkerligen Fredrika Bremer.

Hvad hjälpa oss alla våra sociala, politiska och ekonomiska rättigheter, om vi ej sätta kampen för kvinnans sedliga höghet främst, ja, göra den till en central programpunkt i kvinnorörelsen. Ej så, att vi behöfva ständigt tala om det, men så, att den synpunkten blir den mäktiga underströmmen i allt vårt görande och låtande som kvinnor.

Nu gäller det förvisso att tala och handla, ty Sveriges folk håller på att förgås. Just som kvinnor, och ej minst som representanter för den svenska kvinnorörelsen, måste vi göra våra uttalanden och det utan att sväfva på målet. Vi få ej endast säga: "Det rätta i denna sak vore människornas fostran till själfukt och till den behärskning, som utesluter "försiktighetsartiklar", till den sedliga renhet, som omöjliggör det ansvarslösa begäret", utan vi måste där insätta ett klart och enkelt "är" och i ljuset af denna öfvertygelse gå fram till en stor folkkrädning både som enskilda och i större sammanslutningar.

Och då skola ej vi kvinnor, som önska inflytande på lagstiftningen, hopplöst säga, att "de rent yttre skyddsåtgärder, som skulle kunna vidtagas, äro tyvärr inga". Ännu finns det lag och lagstiftare i Sveriges land, och vi må på opinionens väg mana dessa senare till handling, så att de modigt hindra den ohämmade spridningen och fräcka öppna försäljningen af en vara, som utgör den farligaste folkförförelse. Hvad som redan förekommit i riksdagen visar, att behjärtade män stå redo att upptaga denna fråga. Vårt folk är i fara, det måste räddas.

Ina Rogberg.

Svenska Hem.

Kvinnornas andelsförening Svenska Hem i Stockholm hade den 20 dennes ordinarie möte, hvilket hölls å Brummerska skolan. Af förhandlingarna och de beslut som fattades framgår huru starkt och utvecklingskraftigt detta kvinnornas kooperativa företag är, trots alla de stora svårigheter föreningen haft och ännu har att kämpa mot.

Fru Emilia Broomé hälsade såsom ordförande de närvarande välkomna samt höll därpå ett instruktivt föredrag om den kooperativa upplysningsverksamheten i England, hvilken fru Broomé, på uppdrag af styrelsen, studerat.

Efter en kort historik af Kooperationen i England, utvecklade fru B. på hvad sätt rörelsen för närvarande arbetar. Särskilda departement hade inrättats för skötandet af upplysningsverksamheten, hvilkas mål var att sprida medborgerlig och särskildt kooperativ kunskap. Till detta ändamål hade inrättats specialbibliotek, broschyrer utsändts i kooperativa ämnen, en tidskrift för kooperatörer utges, föredrag, diskussioner, samkväm och studiecirklar samt pristävlingar om bästa svaret i kooperativa frågor anordnas, hvilket sistnämnda ordf. ansåg vore något som kanske borde tagas fasta på för Svenska Hems prislista. Man hade äfven anordnat kurser, dels för kooperatörers barn, de's för äldre personer. Särskilda kurser funnos såväl för biträdena i de kooperativa affärerna som för styrelseledamöter och affärsledare, äfvensom för utbildande af ledare af kooperativa kurser.

Hvad nu Sverige angår, hade styrelsen ansett, att upplysningsarbetet borde ledas af en för detta ändamål särskildt tillsatt nämnd, en kommitté bestående af sju personer — fyra valda bland styrelsen och tre bland föreningsmedlemmarna. Valet skulle ske på aprilmötet och gälla för ett år, kompletteringsval skulle äga rum vid årsmötet.

Detta styrelsens förslag godkändes af mötet med en ändring, föreslagen af fröken A. Whitlock, att nämligen kommittémedlemmarnes antal inskränktes till 5. Kommittéval företogs omedelbart, hvarvid till kommittéledamöter valdes: bland styrelsen fru E. Broomé, fröken Almén och fru Wessel samt bland föreningsmedlemmarna fröken Lithner och fru Örtenblad.

En kort diskussion följde, hvarunder fru Boheman talade för en sammanslutning af de kooperativa biträdena, fröken Whitlock varmt förordade ett energiskt utbildande af kunniga kooperatörer, särskildt dugliga styrelsemedlemmar, och från ännu ett håll uttalades önskvärdheten af att kannedom om Kooperationen — och speciellt Svenska Hem — spriddes mera allmänt bland arbetarklassens kvinnor.

Fru Boheman föredrog därefter meddelande om föreningsens arbete under de senaste nio månaderna. Det hade varit ett ganska svårt år. Som bekant hade det rådt en allmän depression på det ekonomiska området, hvartill sommarens strejk särskildt bidragit. Icke desto mindre hade verksamheten gått framåt, omsättningen hade uppgått till kr. 289,764 alltså en ökning af kr. 36,624 från föregående år. Medlemsantalet hade ökats med 174. Fru B. meddelade vidare, att huvudaffären vid Jakobsbergsgatan 6 den 1 augusti skulle flyttas till Mästersamuelsgatan 3.

Härefter förrättades val af representanter till Kooperativa förbundets kongress i sommar, hvarvid valdes frökarna Almén och Chron, fruarna Andersson och Wessel, med fru Boheman och fröken Berlin som suppleanter. Fröken Almén valdes äfven till representant i C. S. A.

Fröken Almén redogjorde för resultatet af den kommittés arbete, hvilken fått i uppdrag att utreda frågan om

en filial på söder. Begynnelsekapitalet, kr. 2,000: — vore fulltecknad, och i stället för 50, hvilket satts som minimum, hade 75 söderbor blifvit medlemmar af föreningen. Man hade funnit en lämplig lokal vid Hökensgatan, hvilket centrala läge gillades af mötet, som enhälligt beslöt fillialens öppnande den 1 sept.

Mötet var ganska talrikt besökt, och glädjande är att se huru den alltmåra omfattas och utbreder sig, denna den kooperativa idéen — en rörelse, som mer än många andra tycks ha betingelser för att blifva framtidens lösen.

Notiser.

Högre lärarinneseminariet i Göteborg. K. m:t har under vissa villkor medgifvit, att lärarinnan Thyra Kullgren i egenskap af lärarinna vid högre lärarinneseminariet vid Kjellbergsska flickskolan i Göteborg må under tiden från vårterminen 1910 till och med vårterminen 1913 med elever, som genomgått högsta afdelningen af nämnda seminarium, anställa afgångspröfning, medförande de rättigheter och förmåner, som i fråga om afgångsexamen från Högre lärarinneseminariet i Stockholm äro stadgade, dock med undantag af behörighet för utexaminerad elev att vara anställd vid folkskoleseminarium såsom lärarinna med adjunkts tjänstgöring.

Personhistoriska samfundet har utsändt ett upprop angående porträtters förtecknande. Det erinras däri om de handgjorda porträtters stora betydelse bland ett lands historiska minnesmärken och vädjas till den nu levande generationen att söka rädda allt hvad som finnes. Det är Samfundets önskan att erhålla förteckning på alla för hand gjorda porträtt i olja, akvarell, pastell, krita eller blyerts, i sten, emalj, gips, vax, silfver, eller brons, — af svenskar och utlänningar, gamla och nya, utan hänsyn till deras konstnärliga värde. Och tillhandahållas för detta ändamål formulär, hvilka med lätthet kunna ifyllas af hvem som helst och som rekvireras från Samfundets sekreterare, Kungl. Biblioteket, Stockholm.

Föreningsmeddelanden.

Norrahammers F. K. P. R. afhöll ordinarie möte den 19 april, hvarvid redogörelse lämnades öfver den lyckade basar föreningen anordnat i början af mars. Därefter redogjordes för hvad föreningen gjort i fråga om landstingsvalen. 9 landstingsmannakandidater hade skriftligen interPELLERATS angående deras ställning till K. P. R., 3 från hvarje af de olika politiska partierna. 8 förklarade sig vara för kvinnas politiska rösträtt, endast den 9:de intog en afvisande hållning.

Inom föreningen har bildats en 1-majblommekommitté, som i år träder i verksamhet. Meningen är att bilda en tuberkulosfond på platsen, och föreningen hoppas att denna sak skall möta förståelse från allmänheten.

Mötet antog samma resolution, som tidigare fattats af Stockholms F. K. P. R. med anledning af statsministerns svar på hr Lindhagens interpellation angående rösträttsutredningen.

Uppsala F. K. P. R. hade den 20 april årsmöte å Fysiologikum. Som gäster för aftonen hade föreningen glädjen se ordf. i Skutskärs F. K. P. R. fröken Adolfin Erikson, i Tierps F. K. P. R. fru Britta Nyberg och i Vifstavarfs F. K. P. R. fru Anna Sundblad.

Sedan alla till årsmötet hörande föreningsärenden behandlats, skedde styrelseval, som utföll så, att den nuvarande styrelsen, — bestående af fru Ellen Hagen, fil. kand. Alice Thunberg, fröken Elisabeth v. Post, jur. stud. Eva Andén och fru Marja Wallmark Edén — enhälligt omvaldes. Suppleanterna, fru Signe Svanfeldt och fröken Maria Isander, likaledes. Revisorer blefvo fröken Alma Högstedt och docent Eva v. Bahr med fru Maria Hagelin och fröken Elin Berggren som suppleanter.

Fru Märta Hesselman inledde diskussionen om bildandet af ett länsförbund. Ett sådant, Uppsala länsförbund, kom äfven till stånd, omfattande lokalföreningarna i Skutskär, Tierp, Enköping och Uppsala, hvilkas ordf. tillsammans utgöra det arbetsutskott som sköter de gemensamma angelägenheterna.

Fru E. Hagen höll därefter föredrag om Sverige och den internationella rösträttsrörelsen apropå världskongressen 1911. En del vackra och intressanta skioptikonbilder visades, dels bilder från London, rörelsens "stormcentrum", dels porträtt af de ledande inom världssalliansen. Kollekt upptogs för kongresskassan och inbragte 150 kr. — däribland en hundrakronesedel. (Vid uppräknandet blef jublet stort, då det befanns att summan precis motsvarade det belopp, som föreningen, enligt Jönköpingsbeslutet, förbundit sig till. Fortsättning skall dock följa, hoppas vi!)

Vid samkvämet talade fröken Thunberg och fru Hagen för de resande gästerna, som svarade och inbjödo till möten i sina respektive orter. En resolution, lik den i Stockholm och på flere andra orter beslutade, antogs enhälligt, hvari uttalades "med anl. af statsministerns svar på herr Lindhagens interpellation angående utredningen i fråga om kvinnans politiska rösträtt en protest mot den tendens till förhållningspolitik, som med utredningen som förevändning alltmåra hos regeringen tycks göra sig gällande."

Klippans F. K. P. R. som för närvarande stigit till omkring 50 medlemmar, hade den 19 sistlidne anordnat ett festligt samkväm i Folkets hus A-sal, hvars midt upptogs af ett stort kaffebord, prydt med ljus och blommor.

Mötet öppnades af ordföranden, hvarefter unisont sjöngs: Du gamla, du fria, etc. Efter kaffet upplästes års- och revisionsberättelsen och ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Härefter följde musik för piano och duettsång af damer inom föreningen samt uppläsning af fru Ida Haut. Festen bevistades af 75 personer.

Ett möte då föreningen ämnar inbjuda äfven män, kommer att inom kort anordnas.

Kumla F. K. P. R. hade möte den 6 april, hvarvid förekom uppläsning af svaren från de om K. P. R. interPELLERADE landstingsmannakandidaterna och framgick där-af, att af 8 högersvar voro 4 för kvinnans politiska rösträtt, och af 12 vänstersvar voro elfva för och ett emot den. Vidare beslöts att bilda en arbetsförening, för att sedan anordna en basar till förmån för föreningen.

Breflåda.

Moder till fem barn. Var god uppgif namn och adress till redaktionen för närmare meddelanden.

Th. P—d. Vi få ställa ofvanstående uppmaning äfven till Eder.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7½ öre pr mm.)

Husfru.

Bildad, 28-årig flicka, som under en följd af år varit lärarinna, har god hand med barn och dessutom är husligt intresserad och kunnig, önskar till hösten plats i ett fint hem i Stockholm där det finnes barn, men husmoder saknas. Innehär utmärkta rekommendationer. Svar till "Uppfostrarinnan", Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Sommarkondition

önskar studentska (06) i ett godt o. treftligt hem. Helst mat. ämnen. Svar till prof. Högbom, Uppsala.

Ung, skicklig kartriterska

med flerårig praktik önskar nu genast plats eller hemarbete. Utmärkta betyg och rekomm. Svar till "Kartriterska", Tidningskontoret Kungsgatan 14 eller Allm. tel. Österm. 37 04, Stockholm.

I bildad,**på landet bosatt familj**

önskar lärarinna att mot fritt vivre under sommaren gifva ett par timmars daglig undervisning i vanliga skolämnen, speciellt matematik och engelska. Svar till »15 juni—15 aug.», A.-B. S. Gumælii Annonnsbyrå, Göteborg.

BARNFRÖKEN, bildad och frisk, villig att huvudsakligen sköta ofärdig 11 års gosse samt tillse och hjälpa 14-årig flicka, erhåller anställning nu i vår hos generalskan v. Platen, Karlplan 10, Sthlm. Skriftlig ansökan, helst med fotografi och läkarbetyg.

19-ÅRIG, bättre flicka, som genomgått hushålls- och slöjdfadlingen vid Kristinehamns Prakt. skola och har goda betyg och rekomm. därifrån, önskar i sommar plats på större herrgård att deltaga i hushåll och för öfrigt förekommande görom. Lön önskas, helst pr månad. Svar till "E. A.", Frösved (Vgt.)

Dam

af god familj, som vistats i främmande länder 11 år, önskar medfölja äldre person till utlandet som tolk och courier eller i hem som lektris och handsekreterare. Svar: "Dame sincère, 33 ans", Svenska Dagbladets hufvudkontor, Sthlm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

EXAM. MASSÖS OCH SJUKGYMNAST önskar plats i familj, vid badort, sjukhus eller institut. Svar afvaktas tacksamt till "Sjukgymnast J.", Klippan p. r.

EX. sjuksköterska, god massös, språkkunnig och resvan söker plats. Svar till "Arbete", Tidn.-k. Kungsgatan 14, Stockholm.

SKÖTERSKA i sinnessjukvård önskar plats att sköta lindrigt sinnessjuk. Svar märkt "E. Y.", Uppsala p. r.

ÄLDRE f. d. sjuksköterska önskar komma som hjälp och sällskap till äldre herre eller dam. Bästa rek. Svar till "Fritt vivre", Tidningskont., Kungsgatan 14, Stockholm.

TVÅ lärarinnor önska, hvar för sig eller tillsammans, under sommarferien plats i familj, helst på landet. Kunniga i sömnad och handarbeten samt villiga att sköta barn och deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar emotses tacksamt till "Lärarinnor", Fränsta (Medelpad).

SKÅNSKA, 18 år, huslig, musikalisk och glad som ett solsken, vill gärna komma till ett godt hem-trefligt hem som hjälp och sällskap. Benäget svar till "Sol", Helsingborg p. r.

HUSLIG, anspråkslös landtbrukaredotter önskar i början af juni mot fritt vivre plats å större herrgård eller i prästgård att gå frun tillhanda. Är kunnig i enklare matl., bakn. och handarbeten. Har genomgått folkhögskola. Sökanden är villig och van att deltaga i alla inom ett hus förekommande göromål. Önskar anses som familjemedlem. Svar emotses tacksamt under adr. "Arbetsam", Jämserum p. r.

En bättre flicka

önskar under sommaren komma till en herrgård eller större egendom för att utbilda sig i matlagning och alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till "Fritt vivre" under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

En ung,

bildad tysk flicka, musikalisk, önskar under sommaren plats som sällskap eller hjälp i hemmet. Ref. önskas och gifvas. Svar till Fru Trägårdh, Trädgårdsgatan 17, Helsingborg.

LEDIGA PLATSER.**Vid Nora samskola**

(sexklassig) äro från och med nästa läsår tre lärarinneplatser lediga med undervisningsskyldighet i 1) tyska och franska; 2) geografi och engelska; 3) biologi samt matematik på lägre stadiet. Högre kompetens erforderlig. Lön enligt lag. Nya, ljusa lokaler; små klasser. Ansökningshandlingar, åtföljda af läkarbetyg, insändas före 1 nästa maj. STYRELSEN.

Vid

Kungälf samskola

äro vid instundande hösttermins början lediga platser för en andra lärarinna med lön 1,150 kr. och en underlärarinna med lön 800 kr. Kungälf den 11 april 1910. STYRELSEN.

Lärarinneplats

vid Söderhamns Elementarläroverk för flickor tillträdes höstterminen 1910 i modersmålet, kristendom (i lägre klasser) samt, efter eget val, matematik, naturlära eller historia och geografi. Lön och pensionsbidrag efter lag. Kompetens: högre lärarinneseminarium eller motsvarande. Små klasser. Ansökningar adresseras Flickskolestyrelsens ordförande, Söderhamn.

Hushållsskolan i Lund

söker erfaren och energisk ledarinna af det praktiska hushållsarbetet den 1 aug. 1910. Person som önskar åtaga sig platsen bör ovillkorligen förut ha förestått större hushåll och äga förmåga att leda och undervisa. Lönevillkor efter kompetens. Läkarbetyg och andra betyg hvilka bestyrka sökandens kompetens fordras. Närmare upplysningar genom föreståndarinnan adr. Sandg. 8, Lund.

PLATS finnes den 18 maj för en frisk anspråkslös flicka som hjälp åt sjuklig dam. Sökande bör vara något kunnig i sjukvård samt sömnad; inga gröfre göromål förekomma. Lön 15 kr. i månaden. Svar med uppgift å ålder m. m. till "Enkelt hem", Södertelje p. r.

STADGAD, enkel bättre flicka, ej under 25 år, kunnig i matlagning och villig att deltaga i inom hemmet förekommande göromål, erhåller plats i prästgård på landet i liten familj där jungfru finnes. Svar med ref. och lönevillkor till "H.", Tingstäde p. r., Gottland.

Ledig

Sjuksköterskeplats.

Den af Älfsborgs läns landsting aflönade sjuksköterskeplatsen med station vid Lilla Edet är ledig och sökes hos undertecknad före den 1 nästa maj. Platsen skall tillträdas den 1 juni. Löneförmaner: 700 kr. i årlig lön, ersättning för vård af icke epidemisk sjukdom 50 öre pr dag samt fri kost, för vård af epidemisk sjukdom endast fri kost. Sköterskan åtnjuter icke fri bostad. Lilla Edet den 10 april 1910.

OSCAR LIBERG,

e. provinsialläkare.

Bildad flicka,

frisk och stark, fullt kunnig i såväl matlagn. som öfriga inom ett stort landthushåll förekom. husliga sysslor, fullt pålitlig, med fast karaktär och godt sätt med tjänare, önskas såsom biträde åt husmodern vid uppfostringsanstalten för sinnesslöa barn å Stretered fr. o. m. 1 eller 15 nästk. maj. Å platsen bör ingen reflektera, som icke har intresse för och med allvar vill ägna sig åt husmoderns många oljka och maktpåliggande sysslor. Årlig lön 400 kr. och fritt vivre. Betyg med uppgift å ålder och helst äfven foto. Sändes till husmodern å Stretered, adr. Källered.

UNG, gladlynt flicka erhåller pl. i tre personers familj för att tillse ett barn och i öfrigt biträda frun i huset. Svar snarast p. r. X. Falun.

Kvinnliga**arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Billigt! Billigt!

Filtdukar, Schaggdukar, Trädgardiner. Boj billigt. Foderdomestik från 18 öre mtr. Rulltråd 95 öre puss. Gardinstufvar, Allmogedukar, Gardiner, Bordvaxduk, Filtar, Bolsterväf, Helylle cheviot god kval. 130 cm., 2:50 pr mtr. Bomullstyg m. m. Allt säljes mycket billigt.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

En märklig litterär debut
är
Carl Svenson-Graners
BOK

Yttersta domen
En lantlig historia

Pris Kr. 2.50.

F. C. Askerbergs Bokförlagsaktiebolag Sthlm.

Under tryckning:
Stockholmsbilder
af SULLIVAN

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRJER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik. Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m. Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Lek-sandlufvor, vacker, praktisk huvudbonad för damer.
Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräkter förfärdigas efter beställning, välgjort arbete, billiga priser.

ALLM. TEL. 168 30. GÖR ETT BESÖK!

Wiréns CHINA POMADA, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)
21 Lilla Vattugatan 21 . . . Stockholm.

Parfymier.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymier från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toaletträtiklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr.

STOCKHOLM.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa. Bruksanvisning medf. Endast hos fru HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p.

STOCKHOLM.

FRU E. HOLMIN, Lästmakaregatan 8, n. b.

Hygienisk ansiktsbehandling. Vibrationsmassage & Elektricitet. Manicure. Fotbehandling. Handbad för kylda händer.
Tel. Brunk 31 99.

Bomullsklädningsar i afpassade bitar, 8 met., äkta färg, vackra mönster, erhålles till 2.85 st., d:o prima kvalitet, nya, eleganta mönster, som vanligtvis kosta 50 à 55 öre met., till 3.20 st. Fraktfritt öfver hela landet vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskarsen, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Gynna
Dagnys annonsörer!

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid kl. 1/2, 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336.

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerat nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, half år 90 öre.

Andrea Eneroths Handarbetsskola

Karduansmakaregatan 8 B, I. Stockholm. Allm. Telef. B. 45 36
börjar sin sjunde termin den 1:sta sept.

Fullständig lärarinneutbildning, omfattande fyra afdelningar.

Anmälningar mottagas alla hvardagar 11,30—12,30 utom måndagar samt skriftligen. Prospekt sändas på begäran.

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödig fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är billigt är det af synnerligen god kvalitet. Gör ett försök. Ni blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress Idungatan 5.
Butiker: Mästersamuelsg. 11, Döbelnsg. 44, Norrtullsg. 24,
STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Andelsägare i Föreningen Dagny

kallas till ordinarie sammanträde fredagen den 29 april kl. 7.30 e. m. å Fredrika-Bremer-Förbundets lokal, Drottninggatan 54, Stockholm.

STYRELSEN.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Lina Morgenstern. Af Paula R. Heymans.
De kvinnliga skrifbiträdena i statens verk. Af G. T—ll.
Hyllningarna för fru Agda Montelius.
Om Björnson. Af A. L—n.
Svensk lyrik. Af S. E—d.
Feri dagar på Zürichberg. Af N. Sahlbom.
I dagens brännande fråga. Af Ina Rogberg.
Svenska hem.
Notiser.
Föreningsmeddelanden.
Breflåda.

Damer, passen på!

Trefliga nyheter i bomullstyger till sommaren nu inkomna. Prof sändes gratis om ett 10-öres frimärke jämte adress insändes.

Vängåfvan

Vasagatan 15—17
Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriäffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas värdsamt.

OBS! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).
Hvard.: 1/2, 12—2 och 1/2, 6—1, 7 e. m.
Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).
Mottag. 10—3. Andra tider efter öfverenskommelse.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.